

tr. zák. Byloť četnictvem na místě samém zjištěno, a soud běře za prokázáno, že pachatelé se do chlívku dobývali, a že zámek od něho byl uražen železnou zástrčkou, která byla na místě činu nalezena. Za tohoto stavu věci je oprávněna ona kvalifikace. Neboť na tom, zda překážka snadno nebo těžko je odstranitelnou, nesejde. Rozhodno je, že zavěradlo je takovým, že tvoří překážku volnému přístupu osob nepovolaných a skutečnému nakládání s věcí uzavřenou. Byly-li dvěře u chlívka opatřeny zámkem tak, že mohly býti osobou nepovolanou otevřeny, jen když byl zámek násilně odstraněn, v tomto případě uražen, je tím dán zákonem požadovaný poměr uzavření. Zámek poskytoval tudíž oprávněnému zvýšenou bezpečnost proti vniknutí osob nepovolaných do prostory takto chráněné.

Stížnost popírá dále neprávem také kvalifikaci podle §u 176 II. a) tr. zák. tvrdíc, že obžalovaný byl trestán pro krádež pouze jednou a to v roce 1920 pro přestupek a tedy nikoli dvakrát, jak to ono ustanovení zákona žádá. Leč stížnost přehlíží, že dle seznamu trestů byl obžalovaný rozsudkem divisního soudu v Terezíně ze dne 3. července 1918 trestán pro zločin krádeže podle §§ů 457, 459 a 461 v. tr. zák. 8měsíčním těžkým žalářem. Na tento trest jest zřetel vzíti, poněvadž při použití kvalifikace podle §u 176 II. a) tr. zák. dlužno přihlížeti i k potrestání, k němuž došlo pro krádež dle vojenského zákona trestního. Dovolání se důvodu zmatečnosti čís. 10 §u 281 tr. ř. je proto pochybeno a stížnost věcně bezdůvodna.

Čís. 1550.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Tabák a tabákové výrobky jsou předměty potřeby, leč by šlo o vzácné, důsledkem toho drahé a svou cenou širokým vrstvám kuřáků nedostupné druhy.

(Rozh. ze dne 14. března 1924, Kr II 489/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Olomouci ze dne 1. října 1923, pokud jím byl obžalovaný František B. sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin pletich kuřivem podle §u 11 čís. 4 zák. ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a pro přestupek předražování podle §u 7 odstavec prvý téhož zákona, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dle rozsudkového zjištění živil se obžalovaný František B. od května 1921 tím způsobem, že kupoval od vojínů v K. kuřivo, které pak zase dále prodával. Celkem koupil 48 krabic cigaret »Zora« po 17 Kč a prodával je po 20 Kč, 101 krabici sportek po 35 Kč a prodával je po 40 Kč, 1 krabici egyptek za 45 Kč a prodal ji za 50 Kč, 1950 doutníků po 90 h a prodával je po 1 Kč. V rozsudkových důvodech se uvádí, že tabák je

předmět, jímž hospodaří stát, monopolem, jímž obchodovati má právo jedině stát prostřednictvím trafikantů, a že to známo bylo také obžalovanému, který však se přes to pustil do obchodování tabákem v úmyslu, zaopatřiti si tak výdělek. Z obžaloby, pro přečin pletich a pro přešpek předražování, sprostil lichevní soud obžalovaného podle rozhodovacích důvodů především proto, že nejde dle jeho názoru o předmět potřeby ve smyslu zákona o trestání válečné lichvy. Vycházejí z názoru, že potřebou ve smyslu národohospodářském jest pocit nedostatku, spojený s touhou, tento nedostatek ukojiti, dospěl lichevní soud k přesvědčení, že zákonodárce chrání jen nedostatek takových potřeb, které nejsou lidskému zdraví neb životu domácích zvířat na škodu, že tudíž i lichevní zákon chrání spotřebitelstvo jen před trestným jednáním s takovými předměty, které slouží k udržení lidského zdraví nebo je alespoň nepoškozují. Označuje potřebu po jistých, lidskému zdraví škodlivých, lidský život přímo ničících prostředcích úkojných, jako na příklad po opiu, kokainu, jako důsledek škodlivého zvyku, prohlašuje rozsudek i nikotin za jed, který zlozvykem opanuje člověka tak, že pocíťuje potřebu a má touhu jej ukojiti; pocit ten však je dle názoru lichevního soudu vyvolán jedině jedovatou, tedy škodlivou vlastností nikotinu. Rozsudek připouští, že se bezprostředně po použití nikotinu dostávají chvilkové, lidskému zdraví příznivé účinky fyziologické i příznivý vliv na duševní činnost a na zvýšení síly odporu proti tělesným námahám, míní však, že tím horší je reakce. Tomuto stanovisku přisvědčiti nelze a dlužno zmáteční stížnosti státního zastupitelství, napadajícího toto stanovisko s hlediska důvodu zmátečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. jako právně mylné, přiznati oprávnění.

Pro stanovení pojmu potřeby ve smyslu zákona o trestání válečné lichvy jest samozřejmě v první řadě směrodatným výklad, jehož se mu dostává v zákoně samotném. Ustanovení Šu 1 zákona, dle něhož rozumějí se předměty potřeby movité věci, které slouží přímo nebo nepřímo k ukojení potřeb lidských a potřeb zvířat domácích, nepřipouští pochybnosti o tom, že pojmu předmětu potřeby ve smyslu lichevního zákona odpovídá každá věc movitá, které k účelu právě naznačenému jistá značnější část obyvательства skutečně používá. Že tomu tak jest při tabáku a výrobcích z něho, nepopírá ani rozsudek, připouští naopak, že lidé pocíťují potřebu kouření a mají touhu tento zvyk ukájeti. Rozsudek označuje arci tento zvyk jako zvyk škodlivý, jako zlozvyk vzhledem k tomu, že onen pocit potřeby, touhy po kouření, jest dle názoru lichevního soudu vyvolán jedině jedovatou, tedy škodlivou vlastností nikotinu. Než v rozsudku se nepopírají lidskému zdraví příznivé fyziologické účinky kouření a jeho příznivý vliv i na činnost duševní a na zvýšení síly odporu proti námahám tělesným. Rozsudek označuje sice tyto účinky jako pouze chvilkové, při tom však přehlíží, že také jiné věci, o jichž povaze jako předmětů potřeby nemůže býti nejmenší pochybnosti, ukájejí lidské potřeby a potřeby zvířat jen na dobu mnohdy jen zcela krátkou, tak na př. potraviny pocit hladu, nápoje pocit žízně. Škodlivá reakce, o níž se zmiňuje rozsudek, dostavuje se pouze tehdy, holduje-li se kouření měrou nezřízenou neb oddávají-li se mu osoby, jichž organismu kouření ať pro jejich mladistvý věk nebo nějakou cho-

robu škodí. S takovými, lidskému zdraví škodlivými účinky bývá však spojena i nemírnost v jídle a pití vůbec, nebo bezuzdnost v požívání určitých požívatín, které, oddáváno-li se jim umírněně, zdraví lidskému nejen neškodí, nýbrž mu i prospívají; tomu je tak na příklad při kávě, čaji a pod., neméně však i při kuřivu, které tudíž rozsudek neprávem staví na roveň opiu, kokainu a jiným prostředkům úkojným, způsobilým, používá-li se jich zejména nemírně, podrývati lidské zdraví. Nesluší ostatně přehlížeti, že i tyto prostředky mají značný význam v lékařství, jak to rozsudek výslovně připouští dokonce i ohledně tabáku, byť i jen jako výjimku. Kouření bylo zvyklostí značné části obyvatelstva, tudíž předmětem potřeby již před válkou, má proto lichevní soud mylně za to, že zákonodárce zamýšlel chrániti tabák pro ony jeho chvilkové příznivé účinky jako prostředek dráždící pouze přechodně, totiž pro dobu trvání války, neprodužovati tudíž tuto ochranu na dobu poválečnou, kdy se život vrací zase do poměrů pravidelných; kouřit se po válce v míře proti dobám předválečným nejen neztenčené, nýbrž naopak zvýšené přes to, že potřeba dráždidel toho druhu, jak je má na mysli rozsudek, zároveň s jejími příčinami již odpadla. Lichevní soud nenabyl dle rozsudkových důvodů dále přesvědčení o tom, že si byl obžalovaný vědom toho, že jde o předmět potřeby. Na odůvodněnou tohoto výroku se uvádí, že tabák jest považován téměř všeobecně za předmět přepychový, který neslouží žádné životní potřebě, a že lidem, kterým obžalovaný cigarety a doutníky prodával, ani zdaleka nenapadlo, že tabáku může býti přiznána vlastnost předmětu, sloužícího potřebě životní. Než lichevní soud přehlédl, že zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. na rozdíl od dřívějších předpisů o stíhání válečné lichvy nepropůjčuje ochranu pouze takovým věcem, které slouží k uspokojení životních potřeb lidí a domácích zvířat, nýbrž k ukojení potřeb vůbec. S hlediska ustanovení §u 1 lichevního zákona jsou tudíž předměty potřeby dokonce i mnohé takové věci, které v poměrech normálních bývaly považovány za předměty přepychové. Pokud však jde o kuřivo, bývalo a je i nyní tomu tak pouze ohledně vzácných, důsledkem toho drahých a svojí cenou širokým vrstvám kuřáků namnoze nedostupných a tedy jim i cizích druhů jeho, kdežto již pouhý zjev, že kouření rozšířeno je i v nejširších kruzích obyvatelstva a že státní správa pečuje o možnost ukojení touhy po něm pro všechny výrobou a prodejem zvlášť levných druhů kuřiva, nasvědčuje tomu, že tabák a výrobky z něho předmětem přepychu nejsou a neodpovídá tvrzení rozsudku, že tabák skoro všeobecně jest považován za předmět přepychový, skutečnosti. Tím pozbývá však podkladu i rozsudkový závěr, že ani těm, jimž obžalovaný cigarety a doutníky prodával, nenapadlo, že tabáku může býti přiznávána vlastnost předmětu, sloužícího životní potřebě. Bylo proto zmateční stížnosti vyhověti a rozsudek zrušiti jako zmatečný dle čís. 9 a) §u 281 tr. ř. Ve věci samé rozhodnouti nebylo však zrušovacímu soudu možno, neboť, jak patrně z hořejšího nástinu skutkových zjištění rozsudkových, nejsou v rozsudku ani v jeho rozhodovacích důvodech zjištěny četné skutečnosti, které by při správném použití zákona nálezu za základ položití bylo. Nezbylo tudíž, než odkázati věc dle §u 288 čís. 3 tr. ř. na soud první stolice, by ji z rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.